

SMÅSTYKKER

Ole Borch i Portugal.

Mellem Danmark og Portugal har der aldrig været nogen livlig litterær forbindelse. Det virkede derfor overraskende, da en katalog fra et antikvariat i Rom anførte en udgave af Ole Borchs *Conspectus praestantiorum scriptorum latinae linguae* fra 1761 med trykkestedet Olisipone (Ϸ: i Lissabon). Bogen blev 1956 erhvervet til Det kongelige Bibliotek, og det viste sig ganske rigtigt at være en hidtil ikke observeret portugisisk udgave i lille oktavformat, hvis titel lyder: V. CL. | OLAI BORRICHII | HAFNIENSIS, | CONSPECTUS | Praestantiorum Scriptorum La- | tinae Linguae, | *In Gratiam Iuventutis Academicæ, ab ipso com- | pendio repræsentatus:* | Nunc vero, | ADOLESCENTIUM LUSITANORUM | usui dicatus, | AB EMMANUELE FRANCISCO | SILVIO VEGA. | Regio apud Conimbr. *Eloquentiæ, ac Poeticæ* Pro- | fessore: Sacrorum Canonum Doctore Arcadiæ | Olisiponensis Socio. | *Accessere nunc primum, novæ aliquot | editiones, ac ILLUSTRIMUM | SCRIPTORUM de Borrichio | testimonia:* | EDITIO IN LUSITANIA PRIMA, | Ad exemplar A R G. | OLISIPONE, | Typis ANTONII RODRIGUES GALHARDO | Anno Domini [!] MDCCLXI, | *Sup. permissu.*

Den alsidige Ole Borch – han var jo på én gang professor i filologi, medicin, botanik og kemi – hører til de danske lærde, hvis skrifter er nået videst om i verden. Mange af hans værker er kommet i udgaver uden for Danmark – oftest naturligt nok i Tyskland, men enkelte er trykt i Italien, to arbejder endda et så afsides sted som Palermo (disse to findes dog endnu ikke i Det kongelige Bibliotek). Den nyfundne portugisiske bog, der er det hidtil eneste vidnesbyrd om Borchs succes i Portugal, er samtidig den seneste af de udenlandske Borch-udgivelser.

Som titlen oplyser, er Borchs *Conspectus* en summarisk lærebog i latinsk litteraturhistorie bestemt for den studerende ungdom. Den lille skolebog gennemgår de latinske forfattere fra de ældste tider helt til middelalderens slutning med megen vægt på deres større eller mindre forbilledlighed i sproglig henseende og er i al sin kortfattedhed et smukt vidnesbyrd om Borchs evne til at uddrage noget væsentligt af et stort stof.

Bogen kom til at opleve ialt 10 udgaver, der bortset fra den portugisiske opregnes i „*Bibliographia Borrichiana*“ af Tagea Egede Christensen (Minde-skrift for Oluf Borch. Kbh. 1926. Side 37–64). Den første udgave fra 1679 (haves ikke på Det kongelige Bibliotek, men findes i Ribe Katedralskoles bibliotek) optryktes tre gange nogenlunde uændret, mens den femte udgave

fra 1705, der blev grundlaget for de senere, var udvidet med noter om gode udgaver af de enkelte forfattere, en dedikation til Paul Vinding og en ny fortale, alt ved den norskfødte filolog, historiker og jurist Anders Buss (Andreas Bussæus), hvis navn imidlertid glider ud i alle de senere udgaver.

Den portugisiske udgave har på titelbladet oplysningen „Ad exemplar A R G.“ Bussæus' anonyme fortale optrykkes under overskriften „Praefatio praemissa editioni Argent[oratsensi]“. Den portugisiske udgiver har altså ment at gengive en Strassburgerudgave. En sådan er ikke kendt og har næppe eksisteret. Forklaringen er den, at de to foregående udgaver (uden sted fra 1740 og 1759) begge på titelbladet lige for årstallet oplyser: „Ad Exemplar Hauniense | A.R.G.“ På grund af oplysningen om, at de er trykt efter København-udgaven, kan de næppe være udgivet i Danmark, men hvad „A.R.G.“ står for, er ikke klart (A[cademia] R[egia] G..?). At den portugisiske bogtrykkers initialer ved et mærkeligt tilfælde netop er A. R. G. kan ikke have nogen betydning i denne sammenhæng. Den portugisiske udgiver har åbenbart fejlagtigt opfattet A. R. G. som Arg[entorati]. En nøjere undersøgelse af enkeltheder i Lissabon-udgavens tekst viser, at den som trykforlæg må have haft 1759-udgaven.

Udgifveren, Manoel Francisco da Silva e Veiga, der var professor eloquentiae ac poetics i Coimbra, måtte – hvad den lange liste over trykfejl er et levende vidnesbyrd om – vende tilbage til Coimbra under trykningen, men han har dog nået at tilføje en del nyt stof: en dedikation til en portugisisk videnskabsstøtte, et nyt forord og enkelte nye noter, men især er han stolt over en samling kendte mænds testimonia om Borch, som han med megen møje havde samlet. Havde han kendt Mollers langt større og bedre samling i Cimbria literata, kunne han have sparet megen ulempe.

Denne – som titelbladet stolt fastslår – „første udgave i Portugal“ hævder sig ved sit nydelige udstyr smukt over for de tidligere og er ved sin fremkomst mere end firs år efter førsteudgaven et pudsigt vidnesbyrd om Borchs europæiske anseelse.

Ib Magnussen.